

L'activitat més ambiciosa de l'Associació d'Història Rural és la publicació de la Biblioteca Rural.

En primer lloc, haurà de servir de vehicle d'expressió de les inquietuds dels seus associats, per la qual cosa publica un butlletí, *Mestall*, a tall d'agenda de l'actualitat de l'estudi del món rural. En segon lloc, organitza o participa en l'organització d'activitats de reflexió, estudi o divulgació; fins ara ha pres part en les conferències sobre la pagesia de remença realitzades el gener d'aquest any, en el seminari dedicat a la sagrera medieval, i a la tardor, sempre en col·laboració amb altres institucions, participarà en unes jornades de treball sobre els arxius patrimonials i també sobre l'arquitectura rural. En tercer lloc, i aquesta és la seva activitat més ambiciosa, l'Associació coedita, juntament amb la secció Vicens Vives de l'ILCC (Universitat de Girona) i l'editorial gironina CCG Edicions, la col·lecció Biblioteca Rural, de la qual ja ha sortit el primer volum, *Els darrers senyors de Cervià de Ter. Reflexions sobre el caràcter mutant de la propietat*, escrit per Rosa Congost, i està previst d'editar-ne 9 més en el bienni 2000-2001. La Biblioteca Rural inclourà tres tipus de llibres: estudis, documents i fonts. La qualitat de les seves publicacions és garantida per l'examen d'avaluadors externs.

L'Associació està oberta a les inquietuds dels associats i canalitza les seves iniciatives. Val la pena esmentar-ne dues de molt interessants i engrescadores: la primera consisteix a confeccionar un banc de dades a partir del buidatge dels arxius parroquials (se n'encarregarà el Grup d'Estudis Genealògics i Demogràfics, que acaba de constituir-se), i la segona a encetar un arxiu de memòries de vida de pagesos del segle XX. Les dues activitats estan obertes a les persones interessades.

Per dur a terme aquestes activitats, l'Associació compta, sobretot, amb les aportacions en forma de quotes dels

seus associats, més de vuitanta en aquests moments, que els donen dret a rebre els volums de la Biblioteca Rural, així com el butlletí *Mestall*, i a participar en els actes organitzats o coorganitzats per l'entitat. Com que els ingressos no són suficients per finançar les activitats, l'Associació ha hagut de buscar suport econòmic de diverses institucions (la Diputació de Girona, la Fundació Privada: Girona, Universitat i Futur, i, puntualment, els ajuntaments de Girona i Cervià de Ter); sense aquest ajut no seria possible portar a la pràctica els objectius proposats.

Aquests són els projectes de l'Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines, i de moment comencem ja a veure'n els primers resultats.

Pere Gifre i Ribas

Els dibuixos de Vayreda

Els darrers mesos hem pogut veure a la Sala d'Exposicions de la Pia Almoina de Girona i a la sala La Carbonera del Museu Comarcal de la Garrotxa d'Olot una col·lecció de dibuixos del pintor Joaquim Vayreda i Vila (1843-1894), paisatgista fundador del cèlebre estil pictòric conegut com l'Escola d'Olot.

La mostra, que ha reunit per primera vegada 41 originals de Vayreda —molts dels quals habitualment es troben dispersos entre descendents i amics del pintor—, té el valor afegit d'aquells documents concebuts sense ànim de ser divulgats. En la seva condició de privats poden reflectir, encara més clarament, les preocupacions estètiques i les reflexions del pintor entorn de la línia, la llum, els volums i el gest, com a

Una ciutat de novel·la

En coincidència amb el final de curs, l'IES Narcís Xifra Masmitjà va muntar una exposició sota el títol *Girona, ciutat de novel·la*. Els alumnes van buscar a la biblioteca del centre, que té una secció especialitzada en la matèria, obres de creació literària en prosa relacionades amb Girona, des de Pérez Galdós fins a Peter Handke. Els llibres van ser exposats i, a les parets, en ampliacions fotogràfiques, s'hi mostraven les pàgines relacionades amb indrets concrets del territori urbà. Així es va poder constatar —per a molts va ser un descobriment— fins a quin punt Girona ha estat una font d'inspiració literària constant i creixent al llarg de tot el segle que s'acaba.

Quan la literatura sobre un lloc és tan exuberant, les experiències de lectura, de comparació i de contrast són múltiples i poden ser apassionants. Amb fragments de novel·les, antigues i modernes, es pot confeccionar el plànol sencer de la ciutat, des del nucli històric fins a l'eixample i la perifèria. A Dublín fan visites guiades a partir de l'*Ulisses* de Joyce, una novel·la que passa en un sol dia. A Girona es podria fer una visita completa a la ciutat i als afores exclusivament amb textos de Bertrana, i una altra —encara més detallada— amb textos de Pla, que no és ben bé un novel·lista però que resulta tan eficaç com el millor a l'hora de descriure la ciutat. Pep Bosch, Joan Moreno i Rosa M. Salip han fet experiències en aquesta direcció, i les expliquen en un capítol del llibre *El guiatge turístic*, editat fa poc per l'Insetur i la UdG. Les fórmules es podrien multiplicar, a cavall dels relats clàssics de Ruyra, de la trilogia de Gironella o de l'última novel·la de Puigverd. Cada visita ens mostraria una ciutat distinta: Girona té tantes cares com les novel·les que li fan de mirall.

Narcís-Jordi Aragó

preàmbul del que després recreà a les seves pintures.

Contemplant aquest seguit d'esbossos podem assistir a la cuina de les obres pictòriques que després veieren la llum en gran format i color. Amb aquests quatre traços de llapis sobre paper, Joaquim Vayreda captava l'instant, el moviment, la figura, i després desenvolupava la composició pictòrica al seu estudi, ajudat dels dibuixos que avui contemplem i potser de fotografies captades del natural, que li permetien l'estudi de la perspectiva i dels volums a representar.

Els més fidels admiradors de l'obra de Joaquim Vayreda sabran trobar entre aquestes figures, sovint tan sols insinuades, els precedents directes dels protagonistes dels quadres més coneguts del pintor. Així, repassant un a un els personatges aquí representats, els podran ubicar en el seu lloc dins l'inconfusible univers vayredià, caracteritzat pels prats de la Garrotxa i les escenes bucòliques de muntanya.

Tal com diu Joan Sala Plana a la magistral introducció del catàleg publicat amb motiu de l'exposició: «Tot i que en els dibuixos no podem anar a buscar la verdor ubèrrima de les planes olotines, un dels seus temes predilectes, ni les calitges matinals o les postes de sol que deixen l'horitzó de color roig, aquí hi trobem l'arbre tort i la pagesa encaputxada i la vaca pasturant i l'arrel que agafa formes capricioses, és a dir, tots els elements

Concerts i desconcerts

El Festival de Músiques Religioses de Girona va alterar el baix continu de la quotidianitat musical a la ciutat. En matèria de festivals, diria que Girona s'emmiralla en Torroella de Montgrí, d'una manera força similar a com ho feia, segons el mite, Salieri en Mozart. Amb vint edicions a l'esquena, un públic consolidat i un fèrtil equilibri entre reclam turístic i acceptació autòctona, el Festival de Músiques de Torroella de Montgrí es veu des del Gironès ferm i incorruptible com una fuga de Bach. Més modèlic que no pas el del Castell de Peralada, que és de major volada però menor arrelament popular. També voldríem ser tan exquisits com els schubertians de Vilabertran, però potser ens assemblem més als canvis de *tempo* amb què discorre el Festival Internacional de la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols, que quan agafa embranzida és capaç d'endegar edicions notables com la d'enguany, combinades amb algun any de rogallo durant les seves trenta-vuit edicions.

Una flor no fa estiu, ni aquesta eclosió estiuenca el verger d'Euterpe. Tot melòman gironí ha de conviure en una incòmoda bimodalitat: major de juny a setembre, menor la resta de l'any. També molts altres àmbits del fet musical, des de l'educació a les infraestructures, són enduts a mercè d'un *rubato* que accelera o alenteix el ritme segons el fervor dels polítics o gestors, que interpreten un repertori on sovintegen *improptus*, fantasies i improvisacions. Al Conservatori de Girona li costa de trobar el seu lloc —tant físic com institucional—, un auditori de llei trigarà a arribar, els grups i els intèrprets van fent la viu-viu i, d'altra banda, les reformes que en el terreny de l'educació musical està introduint progressivament la LOGSE van despentinant uns pentagrames que duïen la mateixa laca des de feia molts anys. En aquest contrapunt difícil, l'entrada d'un nou tema com ha estat el Festival de Músiques Religioses havia de produir necessàriament alguna dissonància, tal com ha fet notar el sector crític. Recordem, tanmateix, que en la història de la música les dissonàncies han suscitat debats molt productius. I seria trist que el Festival s'afegís a la llista d'iniciatives musicals gironines que s'han estrocat en una cadència suspensiva abans de convertir-se en tradició.

Josep Pujol i Coll

formals representatius de la seva personalitat plàstica».

Aquesta exposició ha estat produïda per la demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes, amb la col·laboració de la Diputació de Girona i el Museu Comarcal de la Garrotxa, i ha estat concebuda com a cloenda del cicle dedicat al dibuix a l'espai La Cova de la Pia Almoina, seu del Col·legi d'Arquitectes a Girona.

Rosa Maria Gil Tort

Joaquim Vayreda: *Sense títol* (Sancho Panza). Sense datar. Llapis/paper. 25x17,3 cm. Col·lecció particular. Olot.

Una setmana de músiques

Un cop han emmudit les veus, les cordes, les flautes i els tambors de tota mena, ara que l'escala de la Catedral ha tornat a la seva funció habitual de fons per a les fotos dels turistes, potser es poden percebre més clarament quins són els ecos que han quedat impregnats en la pedra emmalaltida pel temps. Potser es pot valorar millor com s'incorporarà la primera edició del Festival de Músiques Religioses

